

DÉNIA, CIUTAT DE CINE

Antoni Reig Pérez

Miquel Crespo Ronda

Bèca d'investigació Ajuntament de Dénia, 5

Edita: Ajuntament de Dénia
(Arxiu Municipal) i Institut Alacantí de Cultura
Juan Gil-Albert
Dénia, 2004.

323pàg. Format: 24x17

Els cinèfils de Dénia i de la comarca han estat d'enhorabona en el 2004 amb l'aparició del llibre "Dénia, ciutat de cine".

S'ha dit sempre que per estimar una cosa cal conèixer-la, i és clar que els autors Antoni Reig i Miquel Crespo que sempre han estimat el cine, a més a més del que ja coneixien han portat a cap una tasca d'investigació ben reixida que, sense cap dubte, els hauran fet estimar-lo encara

més. El llibre està estructurat en 7 capítols tots ells força interessants producte d'una investigació exhaustiva que ens ofereix unes dades que en el present i en el futur seran claus per esbrinar que ha estat el cine a Dénia.

Cal conèixer la família Ausió-Borràs que van ser els primers que després de rodar de fira en fira amb un barracó de fusta per fer funcions del cinematògraf Lumiere i que van decidir establir-se definitivament a Dénia donant pas al començament del cine estable, la família del Tio Esteve que va habilitar el seu Teatro Circo Pérez per passar "les cintes" de cine, l'empresa de Alfonso Guixot i després de Vicente Espadas que recollí el testimoni de la família Ausió, la família Calvo que amb la Rosaleda va entrar en la "guerra" del cine d'estiu amb el Cinema Sol, hereu del llegendari Palacio del Sol. És un dels gojos més grans del qual es pot gaudir a la lectura del llibre.

Perquè malgrat que són set els capítols, dues són les "grans parts" del llibre que es poden definir: el cine a Dénia, i el cine que es va fer a Dénia. Si de la primera ja he fet un petit avanç, de la segona caldrà també parlar-ne. Des de que en 1958 aterraren a Dénia les tropes cinematogràfiques de Samuel Bronston per portar a cap la filmació de "John Paul Jones", una superproducció al gust de l'època, la ciutat es va convertir en un immens plató en el que pràcticament tota la gent estava implicada directa o indirectament en les diverses produccions que a partir d'aleshores van tindre la nostra ciutat com escenari de rodatge, "Motin en el Defiant, El hijo del capitán Blood, Cervantes... I tantes altres. L'estança a Dénia de reputats directors con John Farrow, Lewis Gilbert, Bigas Luna... Actors, com ara Robert Stack, una joveníssima Mia Farrow, Alec Guinness, Dick Bogarde, Sean Flynn, Rossano Brazzi, Ann Todd... Tot això queda reflectit en dades i gràficament al llibre.

És un axioma dir que la història no és mai objectiva, que té sempre el criteri subjectiu de

qui l'escriu. És veritat! La història està escrita per persones i no es pot prescindir del seu subjectivisme. Sense eixe subjectivisme seria una cosa freda, sense sentiment, sense emoció. En aquest cas no podem oblidar qui són els autors, Antoni Reig i Miquel Crespo "Forna". Són dues persones que, com la gent de la seua edat, han crescut en el cine. El cine era la finestra per la qual s'abocaven al món, perquè res més hi havia en aquells temps de la llarga nit de la dictadura, i a més a més per damunt de tot, no tan sols "veien cine" més bé "viven el cine", és a dir, els creava emocions, sentiments. Emocions i sentiments que transpiren en tot el llibre. No són tant sols les dades estadístiques, són les persones, el vocabulari, les fotografies, els prospectes, tot el que al voltant del cine ha fet viure una generació de la nostra ciutadania.

A tots aquells que no van tindre l'ocasió de viure-ho, ells s'ho van perdre i potser viuran altres coses millors, els pot donar una idea de com passàvem aquells temps.

A tot aquells que ho vam viure només ens cal donar les gràcies als autors per fer-nos-ho, reviure i emocionar-nos de nou.

Josep Miquel Mulet

**EL PATRIMONI MUSICAL
D'ARREL POPULAR A LA
MARINA ALTA:
EL CANÇONER TRADICIONAL
DE TEULADA**

**Pascual Pastor i Cordero
Joaquim Sastre Torrens
Josep Cendra i Piera**

Ajuntament de Teulada,
Associació Cultural Amics de Teulada i
Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.
Teulada, 2004

S'ajunten en aquesta publicació tres autors per a tractar dos aspectes de la cultura musical popular de Teulada. El primer d'ells, Pasqual Pastor, qualificat expert en pedagogia musical i destacat musicòleg, coneixedor profund de la genuïna música valenciana, ens introdueix en les principals claus de la música tradicional en diversos apartats que ens serveixen per entendre aquest important capítol de la personalitat d'un poble: Des de la "la memòria del temps" a les "formes de recuperació del patrimoni musical d'arrel popular", passant per altres apartats com "la cultura tradicional en clau identitària", "la cançó popular, llengua musical materna?" o

“característiques del cançoner de Teulada”, entre altres, ens va explicant de manera molt rigorosa, i atenent als estudis més actuals d’interpretació de la música popular, tot aquest món de la tradició musical a Teulada, que són aplicables també en molts casos a les altres terres valencianes.

Després d’estudiar les diverses propostes de classificació del cançoner, fa un estudi minuciós de les cançons, aportant tota classe de detalls curiosos i científics sobre les cançons estudiades. Finalitza aquesta primera part del llibre amb unes propostes per tal de dirigir els nostres esforços cap a la recuperació d’aquest important patrimoni de la cultura popular. Com a mesures que cal prendre destaca l’acció de conservar els testimonis de la memòria, ordenant i classificant els documents de la cultura tradicional; també assenyala com un objectiu la recreació del món sonor que suposa aquesta arplega de cultura tradicional, reconstruint-lo i adaptant-lo a les circumstàncies del món actual.

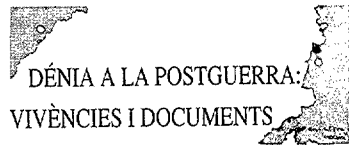
La segona part del llibre l’ocupa el cançoner pròpiament dit, format per les cançons que han arplegat i transcrit, en lletra i música, els experimentats músics Joaquim Sastre i Josep Cendra. A més, han afegit unes poques peces que havien estat publicades per Salvador Seguí. El treball que han fet aquestos autors en l’arplega i transcripció d’aquest inestimable ramell de cançons ha estat immens. Els més diversos estils i músiques es veuen reflectides en les pàgines d’aquesta publicació, que poden servir no sols per conèixer el nostre patrimoni més pròxim, sinó que necessàriament haurà d’engrescar a mestres i familiars a ensenyar allò que forma part de la nostra personalitat com a poble. A més del tipus de cançons ja conegudes d’altres llocs (de bressol, de taverna, religioses, etc...) cal assenyalar la presència de les anomenades cançons “d’estirorar”, que es cantaven (... i encara es canten) en els treballs de netejar el raïm de moscatell per a ser venut com a fruita fresca, activitat aquesta pròpia d’una de les formes tradicionals de l’economia teuladina.

Un llibre que cal que tinguen tots els amants de la música popular i que hauria de tindre la seua continuació en la resta de pobles de la comarca, per tal de veure què de comú i què de diferent hi ha en les cançons i balls dels nostres avantpassats més recents.

Joan Ivars Cervera

VICENT BALAGUER

DÉNIA A LA POSTGUERRA: VIVÈNCIES I DOCUMENTS

Vicent Balaguer

Edita: Ajuntament de Dénia i Periòdic
“Canfali-Marina Alta”
Dénia, 2003.

348 pàg. Format: 24x17

Estalviaré al lector qualsevol semblança de l’autor, que pot trobar ben assortida de detalls

a les solapes del llibre. De tota manera, sí que convé ací fer esment del tipus de publicacions més extenses que el breu article periodístic - gènere aquest cultivat per ell assíduament- a les quals Vicent Balaguer s'ha lliurat amb autèntic tarannà de cronista. De primer va ser *Xiquets dels anys difícils (De la República al franquisme)*, publicat el 1978, encara allò més atractiu com a text literari que li hem pogut llegir. En efecte, hi predominava potser la voluntat literària sobre el reportatge memorialístic. Tanmateix, en papers posteriors, com "*La vida teatral a Dénia (1869-1978)*" i altres sobre la història recent de la mateixa ciutat centrats a les falles o a la banda de música, la intenció memorialística és molt evident; però també -adonem-nos-hi- la dèria lúdica i popular de l'autor en triar els temes: teatre, falles, música de banda. Igualment són ben sucosos en aquest sentit els motius que addueix per tancar el període que tracta en els primers anys cinquanta (pàg. 16), quan els historiadors solen triar el 1959 (any del "*Primer Plan de Desarrollo*"). I és que Vicent Balaguer, que per edat ha pogut conèixer tants canvis al seu voltant, sobretot ha participat en la vida col·lectiva de Dénia intensament. Fins i tot ha estat regidor durant dues legislatures. Intensament, però també sense presses, amb morositat: que es moga sempre a peu i que haja menyspreat l'haver de conduir un vehicle, crec que és un indici gens negligible del seu caràcter observador. Fet i fet, les dues parts més extenses del volum, amb notable diferència, són les dedicades a "Espectacles, festes i activitats lúdiques" (pàg. 145-224) i als "Personatges populars" (pàg. 253-344).

A pesar de la manca d'apèndix documental i de bibliografia, el llibre no es basa exclusivament en vivències i records. Ni de bon tros. El repàs atent de tantes pàgines del llibre delata la diversitat de fonts. L'autor, al pròleg, amb tota la raó, reivindica el seu treball de perseguidor de documents de tota mena: "Podríem dir que és alguna cosa més que unes memòries [...] Això sí, quasi sempre contrastades en premsa, revistes diverses, programes de mà,

llibres d'actes i de registres d'entrada i sortida de documents i en altres papers de l'Arxiu Municipal de Dénia, algun testimoni oral, etc." Rosa Seser, la incansable axivera, ho confirma al llibre en la seua presentació.

Antoni Prats